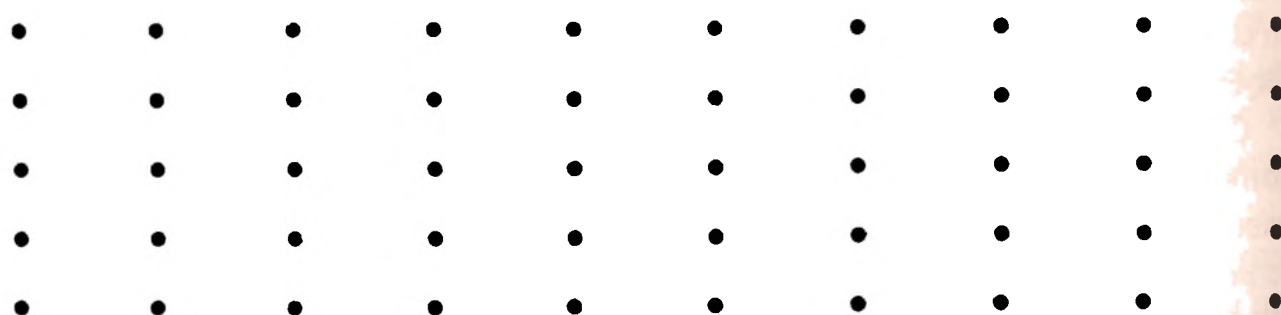

ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΕΙ ΤΗΝ ΠΙΕΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ*

CATHERINE KINTZLER, PIERRE-ANDRÉ TAGUIEFF, BERNARD TEPER, MICHÈLE TRIBALAT

*Pour se bien faire voir d'une femme qui passe dans la rue***

* Αυτό το κείμενο, που δημοσιεύτηκε στις 6 Μαΐου 2003 στη γαλλική εφημερίδα *Libération*, είναι μια έκκληση για τη συγκέντρωση υπογραφών και διεκδικεί «την ψήφιση ενός νόμου για την τήρηση της κοσμικότητας στο σχολείο της Δημοκρατικής Πολιτείας [République]».

Συντάχθηκε υπό την αιγίδα της Union des Familles Laïques (UFAL), από την Catherine Kintzler (καθηγήτρια φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Lille-III), τον Pierre-André Taguieff (φιλόσοφο, διευθυντή έρευνας στο γαλλικό Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, CNRS), τον Bernard Teper (πρόεδρο της Ένωσης Κοσμικών Οικογενειών, UFAL) και την Michèle Tribalat (διευθύντρια έρευνας στο Εθνικό Ινστιτούτο Δημογραφικών Μελετών, INED).

** André Breton, *Manifeste du Surréalisme*, 1924.

Η μαντιλοφορία υπογράφει τον εγκλεισμό της γυναίκας σε μια κοινότητα αναδίπλωσης. Υπό το πρόσχημα ότι την προστατεύει, απογυμνώνει τη γυναίκα από κάθε ιδιότητα, περιορίζοντάς την σε μια ιδιότητα που η ίδια δεν την έχει επιλέξει.

Όταν η πρώτη «υπόθεση της ισλαμικής μαντίλας» ξέσπασε το 1989, οι ευαίσθητες ψυχές κήρυξαν την ανοχή: καλυμμένο πίσω από μια τυφλή ευμένεια, το φαινόμενο ήταν καταδικασμένο να σβήσει από μόνο του. Και έπειτα, θα μπορούσε κανείς να φανταστεί μια τελειότερη μορφή θύματος από ένα μαντιλοφορεμένο κορίτσι; Πώς η ρεπουμπλικανική αυστηρότητα, με οικουμενικές αξιώσεις, θα τολμούσε να τα βάλει με αυτό το κορίτσι, θυγατέρα του μωαμεθανού μετανάστη, κάτοικο υποβαθμισμένων προαστίων, μίαν υποχείρια; Κατ' αυτόν τον τρόπο, η μεταποικιοκρατική ενοχή των ευπορων συνοικιών την άφησε στο καθεστώς του απρόσβλητου προσώπου, συναινώντας ταυτόχρονα στο να εκτεθεί η μη μαντιλοφορεμένη μωαμεθανή σε όντως πραγματικές διώξεις.

Το φαινόμενο, αντί να μειωθεί, απεναντίας αναπτύχθηκε. Ενθαρρυνόμενο από τη μη παρέμβαση –η οποία ισοδυναμεί στην πραγματικότητα με την αναγνώριση της υποχρέωσης του ανήκειν– προκάλεσε την όξυνση θρησκευτικών ανταγωνισμών που εκφράστηκαν στο δημόσιο σχολείο.

Μάλιστα, ακόμη και αν η μαντίλα στο δημόσιο σχολείο ανάγεται στην εκδήλωση μιας θρησκευτικής άποψης που οφείλεται σε «προσωπική επιλογή», δεν θα έπρεπε να είναι λιγότερο καταδικαστέα – όπως και ο σταυρός ή η εβραϊκή κιπά. Ωστόσο, όλος ο κόσμος μπορεί να διαπιστώσει ότι η μαντιλοφορία υπερβαίνει ευρέως αυτήν τη διάσταση. Καθώς την κραδαίνουν ενίοτε ως πολιτικό σύμβολο (όπως το έδειξαν τα πρόσφατα γεγονότα στο λύκειο Σαβινύ-λε-Ταμπλ), η μαντίλα υπογράφει τον εγκλεισμό της γυναίκας σε μια κοινότητα αναδίπλωσης. Υπό το πρόσχημα ότι την «προστατεύει» καλύπτοντάς την, η μαντιλοφορία την απογυμνώνει από κάθε ιδιότητα περιορίζοντάς την σε μια ιδιαιτερότητα που ή ίδια δεν έχει επιλέξει: παρά τα φαινόμενα, εδώ πρόκειται πράγματι για μίαν απογύμνωση, για μίαν αποστέρηση του εαυτού.

Αλλά αυτός ο εγκλεισμός και αυτή η αποστέρηση στοχεύουν τόσο τα κορίτσια

Pour se bien faire voir d'une femme qui passe dans la rue

όσο και τα αγόρια. Εντάσσοντας τα κορίτσια στο αυστηρό καθεστώς των γυναικών που προορίζονται για νύφες στον ορίζοντα διευθετημένων γάμων, απαγορεύοντας σε ορισμένα αγόρια να ρίξουν το βλέμμα τους σ' αυτά ενώ λέγουν σε κάποια άλλα ότι «προορίζονται για σας», η μαντιλοφορία απαξιώνει a priori οποιαδήποτε σχέση μεταξύ των φύλων που δεν θα μπορούσε να αναχθεί σε μια καθαρή κοινωνική ανταλλαγή, ρυθμιζόμενη έξωθεν και αυταρχικά. Η μαντίλα ακυρώνει κάθε διεκδίκηση της προσωπικής αξίας και καθιστά την κοινωνική συνθήκη το άπαν του ανθρώπινου προορισμού. Συμβάλλει στο να υπερισχύσει η επιρροή ενός πολιτισμικού ανήκειν που αποκλείει – χαρακτηριστικό μιας συλλογικής ταυτότητας της οποίας το καθεστώς και το νόημα παραμένουν το λιγότερο διφορούμενα (μεταξύ θρησκευτικού και πολιτικού). Οι θιασώτες της μαντίλας διατυμπανίζουν την προσήλωσή τους στην ιδιότητα του πολίτη και στην ελευθερία, αλλά αυτό γίνεται για να αρνηθούν καλύτερα τη χρησιμότητα του μεικτού ρεπουμπλικανικού σχολείου, που είναι θεμελιωμένο στην υπέρβαση των κοινωνικών δεδομένων μέσω της επίκτητης ανάπτυξης των προσωπικών ταλέντων· ξέρουν να στηρίζονται στις ανεπάρκειες της σημερινής νομοθεσίας, για να οδηγήσουν σε αποτυχία το θαρραλέο διάβημα των διδασκόντων, των διευθυντών των σχολείων ή των γονέων των μαθητών, οι οποίοι αξιώνουν να τηρούνται αυτές οι αρχές στο εκπαιδευτικό τους ίδρυμα.

Αν και είχαμε αντιταχθεί στην ισλαμική μαντιλοφορία στο δημόσιο σχολείο, διστάζαμε για μεγάλο χρονικό διά-

στημα να διεκδικήσουμε ένα νόμο, φρονώντας ότι θα ήταν υπερβολικό να νομοθετήσει κανείς για ένα θέμα που μπορούσε να φανεί ότι είναι μερικό. Πράγματι, θα ήταν επαρκές να παραμένει κανείς ακλόνητα στο ζήτημα των αρχών από την αρχή. Ωστόσο, καθώς τρέφεται από πολυπολιτισμικές αυταπάτες, η ολέθρια ανοχή (εγκαθιδρυμένη συγκεκριμένα από το νόμο του 1989 και τις αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας) που κυριαρχεί ως προς αυτό το σημείο εδώ και πάρα πολύ καιρό θέτει τώρα –διαμέσου της κατάστασης των γυναικών και πέραν αυτής– το γενικό ερώτημα της αναγνώρισης της υποχρέωσης του ανήκειν. Η αρχή συνίσταται στο ότι το σχολείο οφείλει να αποφύγει την πίεση οιασδήποτε πολιτικο-θρησκευτικής ομάδας. Επείγει πλέον να σκεφθούμε τη διασφάλιση της ελευθερίας της συνείδησης και για εκείνους που δεν επιθυμούν να επιδεικνύουν καμία ιδιαίτερη «ταυτότητα». Η θρησκευτική πεποίθηση, εφ' όσον ανήκει στην τάξη της ελευθερίας, δεν μπορεί να εκδηλώνεται ως ένα απόλυτο (ή ως αδιαπραγμάτευτη νόρμα) στο δημόσιο σχολείο –σε έναν κρίσιμο τόπο όπου διαμορφώνεται η ελευθερία του πολίτη–, a fortiori δεν μπορεί βεβαίως να αναδειχθεί εκεί μέσα μέσω του ελέγχου μιας μερίδας του πληθυσμού εν ονόματι των έμφυλων ρόλων που ρυθμίζονται αυταρχικά. Η απαγόρευση διά του νόμου κάθε θρησκευτικού εμβλήματος στο δημόσιο σχολείο και κάθε σήματος δυσμενούς διάκρισης, σημαίνει σαφώς ότι κανένας δεν υποχρεώνεται να αυτοπροσδιορίζεται a priori μέσω του ανήκειν.

Μετάφραση: **Βαγγέλης Μπιτσώρης**

Oui

Non
Non

Non
Non
Non
Non
Non
Non
Non

Non

Oui
Oui
Oui
Oui
Oui
Oui
Oui